

ROBERT GOBER'İN ÇALIŞMALARINDA BEDEN VE NESNE GERİLİMİ

THE STRESS BETWEEN BODY AND OBJECT IN THE ARTWORKS OF ROBERT GOBER

Seçkin AYDIN¹

Öz

Gober'in çalışmaları, içinde büyüdüğü kültürün, fiziksel ve psikolojik baskılarının politik bir dille sanatsal dışavurumudur. Çalışmalarında, bireyi, çocukluk dönemlerinde fiziksel ve psikolojik olarak sınırlayan çeşitli kurallar ve bu kuralların uygulandığı, somutlaştığı nesne ve mekanları ele almıştır. Bu objeleri ve insan vücudunun bazı organlarını işlevlerinden çıkararak, deforme ederek ve gereksiz tekrarlarla sunarak, ritüelleşen kuralların insan hayatındaki olumsuz etkisini ortaya koymaya çalışmıştır.

Bu makalede, Gober'in çalışmaları sosyolojik ve psikolojik yönleriyle ele alınıp, onun öncülleri niteliğinde olan sanatçıların çalışmalarıyla, kendi çalışmalarına etkileri analiz edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Robert Gober, Sanat, Beden, Nesne, Baskıcı Kültür.

Abstract

The artworks of Gober are artistic expression of the psychological and physiological pressure of the culture which he grew up. In his artworks, he deals with the objects and spaces where rules took place by which the person is limited as psychologically and physiologically in the age of his/her childhood. The objects and human organs are dysfunctional, deformed and ritual, thus he tried to make analysis in his artworks, the negative affect of that rules getting rituals.

In this article, Gober's artworks are dealt with aspects of their psychological and sociologic and the effect of artworks of the artist who are his precursors.

Key Words: Robert Gober, Art, Body, Objects, Pressure Culture.

¹ Arş.Gör., Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, seckin@dicle.edu.tr

Giriş

Eylül 1954'te Amerika'nın Connecticut Eyaleti'nin Wallingford kentinde orta sınıf bir Katolik ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Robert Gober lisede sanat dersleri aldıktan sonra 1972'den 1976'ya kadar Vermont'taki Middlebury kolejinde edebiyat ve güzel sanatlar dersi alır. Gençlik yıllarını Temple Üniversitesinin bir bölümü olan Tyler Sanat Okulu'nun Roma Kampüsü'nde geçirir. 1976'da New York'a yerleşir ve hayatını, sanatçılara tuval hazırlayarak ve çatıları onaran bir marangoz olarak kazanır. Ayrıca Ressam Elizabeth Murray'ın asistanı olarak çalışır. 1984'te New York'taki Paula Cooper Gallery, Gober'in Changing Painting isimli çalışmasıyla ona solo sergi açar, bu sergi tek bir parçadan oluşmaktadır. Böylece Gober'in Profesyonel anlamdaki sanat yaşamı bu sergiyle başlamış olur. (http://www.guggenheimcollection.org/site/artist_bio_53A.html).

Tema olarak genellikle doğa, baskıcı temizlik, cinsellik, cinsiyet ve ırk ayrımcılığı, AIDS, din ve politika gibi konuları işler. Gober'in işleri zaman içerisinde teknik ve malzeme bakımından değişiklik göstermişse de içerik olarak genellikle değişmemiştir. İşlerinde genellikle lavabolar, kapılar, borular ve vücuttan ayrılmış insan bacakları kullanır. Goberin heykelleri şekilsel ve insansal ilişkilerin çeşitliliğini metanın fonksiyonelliğini ve fonksiyon bozukluğunu ve benzerlik ve ilişkisizliklerini yan yana koyarak gösteriyor. Gober'in bir diğer özelliği de, kullandığı bütün nesnelere kendisinin üretmesidir. İşte Gober'i, Ready-Made sanatçılarından ayıran en büyük özelliği de budur.

İşlerinden de anlaşıldığı gibi, Gober 1970'lerin birçok sanat akımından etkilenmiştir ve bu sanat akımlarının sentezini yaparak kendi tarzını oluşturmuştur. Açık olan ile gizemli olanı politik bir dille ortaya koyan Gober'in işleri oldukça rahatsız edicidir. Eşcinsel olan Gober'in Katolik bir ortamda zorluklar içinde büyümesi onun sanatını oldukça etkilemiştir. Konu olarak genellikle din baskısı ve cinsiyet ayrımcılığı gibi konuları seçmesi de bu yaşantısının bir sonucudur.

Gober'in işleri, sık sık paradoksal fenomenleri anımsatır, unutulmuş korkuları ortaya çıkarır ve mutlağın çöküşünü sağlar. Kendi dediği gibi "benim işlerimin birçoğu çocukluk hatıralarımın yanısıra güncel yaşam deneyimlerimden seçilmiş, tekrar kombine edilmiş ve yeniden üretilmiş bir bellektir" (http://www.moma.org/collection/browse_results.php?criteria=O%3AAD%3AE%3A2199&page_number=9&template_id=1&sort_order=1).

Gober'in heykelleri, sosyal döküntülerin özenle işlenmiş tercümeleridir. Gober günümüz toplumunun adaletsizliğini şiirsel olmayan sade bir dille ortaya koymaktadır. Gober'in

objeleri vücut ve tüketim arasında metaforik bir ilişki olduğunu iddia ediyor (<http://www.artfact.com/site/auction-lot/untitled-10i3xo0ucy-0-m-1pxg7pxvgo>). Gober'in işlerini dönem dönem ayırmak oldukça zordur, çünkü Gober'in dönemleri birbirinden kesin sınırlarla ayrılmaz, bir dönemde yaptığı işleri, sonraki dönemlerde başka sergilerde farklı bir sunumla kullanmaktadır. Bu da, onun kendini kronolojik olarak sınırlamadığını ve işleri arasındaki bağlantılılığın zamansal/dönemsel engellere karşı direndiğini ortaya koyar, ilk dönem işleri ile son dönem işlerinin oldukça zorlanmadan ve anlamlı bir şekilde paslaşarak yanyana sergilenmesi bunun anıtı olabilir.

Gober'in Sanatsal Bakış Açısı

Gober'in Profesyonel sanat yaşamının başladığı iş, Slides of a Changing Paining (1982-1983)'dir. Bu iş 1984'te New York'taki Paula Cooper Gallery'de tek parçalık bir solo sergi olarak sergilenir (**Resim. 1**). Bu sergi Gober'in ilk solo sergisidir. Şu an Walker Art Center, Minneapolis'de bulunan iş, her bir görüntünün başka bir görüntüye dönüştüğü bir slayt şeklinde sunulur; bir insan vücudu mimari bir mekana dönüşüyor, merdivenler, pencereler, kapılar... Bu iş bir sene sürmüştür, Gober her gün, yani 365 gün boyunca bu resmi boyayarak başka bir resme dönüştürmüştür, ama bu geçişler önceki resmi tamamen kapatarak değil, aksine, iki resim arasında anlamlı bir geçiş sağlayarak oluşturulmuştur. Her bir aşamayı fotoğraflayarak en sonunda da tüm aşamaları bir slayt haline getirmiştir. Bu çalışma nerdeyse onun yaratıcı bilinçaltının bir yol haritasıdır. Daha sonraki yıllarda yapacağı bir çok işin ipucunu bu işte görebilmek mümkündür; su, insan bedeni, kıl, doğa, iç mekan, boru, yarı kadın yarı erkek olan bedenler.

Resim 1- Robert Gober, Slides of a Changing Painting, 1982-1983

1982'nin başında Gober, lavabolar serisini yapmaya başlar. Bu çalışmalar hazır alınmış nesnelere gibi görünmelerine rağmen Gober, lavabolarını, plaster, tahta, emaye ve başka malzemeler kullanarak kendisi üretmiştir. Bu lavabolar genellikle bildiğimiz lavabolardan şekil olarak daha değişiktir; borusuz ve musluksuzdurlar. Gober'in bundaki amacı nesneyi işlevsizleştirmektir (**Resim. 2-3**).

Resim 2- Robert Gober, The Subconscious Sink, 1985
Plaster, tahta, çelik, tel, emaye boya, cila.

Resim 3- Robert GOBER, Salanted Sink, 1985
Plaster, tahta, çelik, tel, emaye boya, cila.

Gober 1986'da ilgisini farklı nesnelere çevirmiştir. Gober, çocuk beşikleri, yatakları ve kapılar yapmaya başladığı zaman insan vücudunun eksikliğinden kaynaklanan yakarışını konu alan çalışmalar yapmaya başlamıştır (**Resim. 4-5**).

Resim 4- Robert Gober, X PLAYPEN, 1987
Tahta ve emaye boya.

Resim 5- Robert Gober, *Untitled*, 1988
Tahta, çelik ve emaye boya.

Bu psikolojik olarak oldukça yüklü işler, Gober'in ürkütücü vücut parçaları incelemesi için bir zemin oluşturur (**Resim. 6**). İnsan vücudu ile dış dünya yani nesne arasındaki gerilimli ilişkiyi ele alan Gober, aslında insan psikolojisi ve sosyolojisi arasındaki gerilimi analiz etmektedir.

Resim 6- Robert Gober, *Untitled* 1990
Balmumu, insan kılı, 61.6 x 43.2 x 27.9 cm.

“Untitled 1990” bir başyapıttır. Bu yapıt, sanatçının karmakarışık ikonografisini anlamak için bir giriş anahtarı olabilir. İş, balmumu, boya ve insan tüyleriyle yapılmıştır. Daha yakından bakıldığında aslında bir çanta şeklindedir. Bu kapsamda, torsun bir çanta şeklinde yapılması onun bir vücut çantası gibi algılanmasına sebep olmakta ve böylece ölümün bir sembolü olarak yorumlanmakta olduğu söylenebilir. Bu iş, beden hastalığının yanı sıra psikolojik ve sosyal baskıların karşısında nasıl savunmasız ve kırılabilir olduğunu gösteriyor (<http://www.artfact.com/site/auction-lot/robert-gober-b.-1954-10i3xo0ucy-0-m-yqpoj5ufj>). Bu çalışmada, cinsel kimlik sorgulaması ve cinsiyet rollerinin devlet eliyle, kilisenin ve toplumun belirlemesi ve dayatması üzerinde durulmuştur ve kırılabilir insanın bu baskılar sonucunda bir bedende iki farklı cinsiyet taşımak zorunda kalmasının bir sonucu olarak ortaya çıkan deforme beden ve deforme davranışlar olarak da okunabilir. Muhetemen tüm işlerinden en etkili olanı, Gober’in sürekli tekrarladığı motifi insan bacağıdır. Her zaman keskindir ve serttir, beklide vücuttan koparılmıştır, bacaklar duvardan bir uzantı olarak yeniden yerleştirilmiş yeniden vücut bulmuştur. Gober, bacağı doğal ortamından taşıyarak onu tam olarak nesnelleştirmektedir (**Resim. 7-8**).

Onun gerçeküstü balmumu vücut parçaları o kadar mükemmel detaylandırılmış ki, dehşet ve gizem duygularını harekete geçirir. Bu duyguların kombinasyonu, Sigmund Freud’un küçük bir değişiklik yoluyla gizemli yabancılığın ifşa edilerek sıradanlaşması, uzunsüre unutulmuş korkuların ortaya çıkarılması “the uncanny (esrarengiz)” olarak adlandırdığı paradoksal fenomene bir cevaptır. Bu vücut parçalarının kullanışsız hale getirilmesi ve çok değişik şekillerde defalarca sunulması çeşitli anlamlara ve metaforlara yol açmaktadır ki, bunlar hiç kuşkusuz sanatçının kendisinden kaçışıdır. Onlar bir suçun kanıtı mı, çocukluk çağından kalma hatıralar mı, medikal bir çalışma mı, cinsel bir totem mi yoksa Freud’sal bir cinsel organ mıdır? Bazılarına göre duvardan çıkan ayak, vücudun parçalarının bir birinden ayrılarak işlevsizleştirilmesiyken; kimileri ölümü temsil ettiğini savunur, kimilerine göre ise gizli bir erotik fetişizmi barındırmaktadır (<http://www.artfact.com/site/auction-lot/untitled-10i3xo0ucy-0-m-1pxg7pxvgo>).

Resim 7- Robert Gober, *Untitled*, 1991
Tahta, balmumu, deri ayakkabı,
pamuk kumaş, insan kılı ve çelik
31.8 x 90.2 x 23.5 cm.

Resim 8- Robert Gober, *Untitled*, 1991
Tahta, balmumu, deri ayakkabı,
pamuk kumaş, insan kılı ve çelik
33.6 x 41.9 x 117.2

Gober'in **1991 Jeu de Paume** ve **1992 DIA Center for Arts** sergilerinin ikisinde de ayrıntılı bir resim, sergi salonunun tüm duvarlarını örtecek şekilde sergilenmiştir. İlk bakışta antik Roma evlerinin dekorasyonunda kullanılan trompe l'oeil duvar resimlerinin (Trompe l'oeil Fransızca göz aldanması anlamındadır, okunuşu 'trump loy') güncellenmiş bir versiyonu gibi durmaktadır. Ancak, Gober orman illüzyonunu birçok alakasız obje kullanarak altüst etmiştir. Örneğin; DIA sergisinde bu ormanla resimleriyle kaplanmış duvarların kenarlarında istiflenmiş gazete paketleri bulunuyordu, duvarlara lavabolar yerleştirilmiş ve duvarlarda parmaklıklı pencereler açılmıştı. Lavabolar ve pencereler özellikle, dışarı yani orman etkisini bir içmekan etkisine dönüştürüyordu. Parmaklıklı pencere bir hapishaneyi andırıyor. Pencereler manzaranın bir illüzyon olduğunun altını çiziyor ve içinde bulunulan odanın bir hücre olduğu hissini veriyor (<http://www.lacma.org.art.BehindtheScenes12.aspx>).

Resim 9- Robert Gober, 1991-92, DIA Sergisinden Ayrıntı.

Bu kaplanmış duvarlar, Goberin çocukluğunda gerçekleşen bir olayı çağrıştırmaktadır. Gober'in ailesinin evi bir yangından sonra tekrar boyanınca, bir boyacı evin bir odaya trompe l'oeil sahnesi yapmış. Çocuk Gober ise bu resimden çok etkilenmiştir. Aynı resmi Gober yetişkinliğinde yeniden yapacak ve aynı anda Magritte'in gerçek bir manzarada bir şövale üzerinde sergilediği manzara resmine birgöndermede bulunacaktı. Böylece, gerçekle temsil arasındaki sınırın kırılmasıyla zihinsel bir baş dönmesi sağlanacaktır (**Resim. 10**). Goberin DIA 1992 enstalasyonundadaki parmaklıklı pencereler, sadece çevreyi saran gerçekliği altüst etmekle kalmaz aynı anda varoluşsal bir soruyu sorar "Siz aslında cezaevi olan doğada mısınız' yoksa siz bir orman olan ceza evi hücrelerinde misiniz?" Her bir duvar boyunca dört lavabo bulunmakta, bu lavaboların muslukları şelale veya coşkun bir akarsu sesini anımsatarak odayı büyük bir gürültüyle boğmaktadır. Lavaboların altında kırmızı, sarı ve siyah Fare Zehiri kutuları bulunmaktadır. Bu fare zehiri kutuları da hem baskıcı temizliğe hem de ölümcül bir temizliğe gönderme yapmaktadır (**Resim. 11**).

Resim 10- René Magritte, 1934
TÜYB, 100 x 81 cm.

Resim 11- Robert Gober Rat Bait, 1992
23.18 cm x 15.56 cm x 5.08 cm.

Odanın etrafında paket halindeki gazeteler, New York gazetelerinden alınan haber sayfalarından oluşuyor. Bu sayfaların çoğu AIDS, cinsel ayırım, kürtaj ölümleri ve sanatçının bir düğün elbisesi içindeki illüstrasyonlarını içermektedir (Kimmelman, 1992). Bu gazetelerden birinde Gober bir gelin olarak resmetmiştir. Duchampe'nın Rose Sélavy isimli işini andırmaktadır (**Resim. 12-13**).

Resim 12- Robert Gober, 1992-96
Photolithograph, composition.

Resim 13- Marcel Duchampe, Rose Sélavy,
1921

Pencereden yukarıya bakılınca mavi gökyüzü görülür. Yüksek pencere bir hapsolme hissi uyandırır, ancak aynı anda tuhaf bir kurtuluş ve mutluluk hissi de verir. Burada yatan espiri, gerçek ama alakasız elementlerin kombinasyonudur. Bu iş, depresyon ve mutluluğun bir arada olabileceğini vurgular. Eğer bir orman ceza evi olabiliyorsa, bir ceza evi de bir

orman olabilir. Gober'in enstalasyonu Őu sonucu veriyor; eęer siz kendi hayalleriniz tarafından hapsedilmiŐseniz, cennet gibi bir orman bile cehennem olabilir. Goberin bu gerilim yūklū enstalasyonu Magritte'nin "the Dominon of Light" (iŐıŐın hakimiyeti) isimli, parlayan mavi gūkyūzū altında karartılmıŐ sokak iŐini hatırlatır (**Resim. 14**).

(<http://www.lacma.org/art/BehindtheScenes12.aspx>).

Resim 14- Rene Magritte, The Dominon of Light, 1954

Sanat Merkezlerinde Gober

1. Los Angeles'teki Museum of Contemporary Art Sergisi, 1997.

Resim 15- Robert Gober, Los Angeles'teki Museum of Contemporary Art Sergisi, 1997

Burada, büyük bir kanal borusu Meryem'in gövdesini delip geçmektedir. Karnından boru geçen Madonna çalışması Los Angeles Güncel Sanat Müzesi'nde sergilendiğinde, Los Angeles Baş Psikoposluk basın danışmanı dahil bazı şehirlerdeki bir çok Roman Katolik'in protesto amaçlı mektup yağmuruna tutuluyor. Madonna'nın karnından geçen boruyu ya bekaretin bozulması yada boru Madonna'nın saflığının altını çiziyor, bize Madonna'nın Tanrıyla dünya arasında İsanın geçtiği bir kanal, boru olduğunu düşündürüyor (Smith, 1997). Madonna'nın hemen arkasında bulunan duvarı delen enstalasyon, ortamı nem ve sesle dolduran ve kesintisiz olarak bir şelale gibi akıtan tahta bir ev merdivenidir. Oldukça büyük Bir mazgal Meryem'in altında bulunmakta. Çantaların içinde normal büyüklükte mazgal var. Dördüncü mazgal da şelalenin altındadır. Madonna'nın altındaki büyük merkezi mazgalda yoğun bir şekilde saçılmış demir paralar bulunmaktadır (**Resim. 15**).

2. Matthew Marks Gallery, 2004-2005.

Resim 16. Robert Gober, Untitled, 2004 – 2005

2004-2005 te Matthew Marks Gallery'deki Untitled isimli işi, 15 heykelden ve 8 resimden oluşuyor (**Resim. 16**). Bu iş sanatçının terörizmin ve savaşın yıkıcılığı üzerine yorumudur. Burada concept din, cinsellik ve bellek üzerine kurulmuştur. Enstalasyonun merkezi işi, bronz boyanmış başsız İsa figürlü haç ve bu haça konmuş bir nar bülbülü kuşu heykelinden oluşmaktadır. Bu enstalasyonda Gober, mekana daha önceki işlerinden daha fazla müdahale etmiştir. Gober Marks Galeriy'i bir çeşit kiliseye çevirmiştir, merkezi bir koridor, bir mihrap ve iki ibadet odası, ilk çalışmada bir rahip gömleği ve yakası görülmektedir. Bu merkezi işin iki tarafında hafifçe aralanmış birer kapı bulunmaktadır. Neredeyse kapalı olan bu kapılardan iç bölümleri dikkatlice izlendiğinde, bir küvete kalay kaplı bir musluktan sürekli olarak bir suyun aktığı ve küvetin içinde oturan bir çift insan

bacağı görülebilir. Bu bacaklardan biri erkek diğeri kadın bacağıdır. İki taraftaki duvarlarda, 12 Eylül 2001 New York Times gazetesinin arşivinden alınan sayfaların yeniden düzenlenmesinin üzerine yapılan cinsel ilişkiye giren bir çiftin pastel resimleri oluşturmaktadır (Vogel, 2005).

3. Chicago Sanat Enstitüsü Modern Ek Binasının açılışı, Mayıs 2009.

Resim 17- Robert Gober, Untitled 1989-1996

Robert Gober, Chicago Sanat Enstitüsü Modern Ek Binasının açılışı için Untitled (1989-1996) isimli çalışmasının yanı sıra Donald Judd'un Untitled (1976) isimli çalışması da sergilemektedir. *Untitled* (1989–1996) (**Resim. 17**), ilk olarak Paula Cooper Gallery'de sergilendi. Bu sergi, on parça çalışmadan oluşmaktadır. Bu çalışmalar; ipek, saten, tül, kumaş ve çelikten yapılmış Gelinlik Wedding Gown (1989). Yatakta uyuyan beyaz adam ve idam edilmiş siyah adam resminin bulunduğu duvar kağıdı *Hanging Man/Sleeping Man* (1989). Mürekkep ve akrilikle ambalajı düzenlenen alçı dökümden yapılmış sekiz heykelden oluşan Kedi Kumu torbaları. 1950'lerin ticari illüstrasyonlarını hatırlatan duvar kağıdı anlam belirsizlikleri oluşturmaktadır. Uyuyan beyaz adam cehalet uykusunda mıydı ya da bir kabus mu görüyodu? Gober, burada uyku durumunun verdiği hangi sıkıntıdan bahsediyordu? (**Resim. 18**).

Resim 18- Robert Gober, Hanging Man/Sleeping Man, 1989

Yukarıda belirtilen bu anlam belirsizliği içerisinde Gober; gelin figürünü odanın ortasına yerleştirir, kostüm, doldurulmayı bekleyen boş bir kap olarak, ya da doldurulamayan bir kap olarak öylece sabit ve bağımsızdır. Gober, gelin ile duvar kağıdındaki uyuyan adam arasındaki ilişkiye dikkat çekmektedir. Kedi kumu, çiftin pisliklerini ve paylaşılmış geçmişin günahlarını emmek için bir sembol olarak hizmet etmektedir. Kolektif kaygının bir canlandırması olan, Gober'in Untitled'ı tümüyle yaratıcı, oldukça gizemli ve sürekli olarak rahatsız edicidir. Goberin günlük bilinen parçaları kullanmasına rağmen, onun tam anlaşılmayan, detaylı yeniden üretimleri, orijinallerinin versiyonlarından farklı derecelerde bozuma uğratılmış ve işlevsizleştirilmiştir. Ne ikna edecek kadar gerçek, ne de tamamen yalan olan bu objelerin tam ve kesin etkisi, izleyiciyi kodlanmış anılar ve kayıplar, gizemli ve elemli, mizahi ve dokunaklı semboller üzerinde kafa yormasını sağlamaktadır (http://www.artic.edu/aic/aboutus/pres/Gober_Judd_acquisiti.pdf).

Sonuç

Sonuç olarak, Gober, çocukluk döneminin küçük dünyasındaki baskıların, aslında sadece kendi kültürünün değil, konjonktürel olarak dünya genelinde var olan bir tutumun yansıması olduğunu eserlerinde ortaya koymaya çalışmıştır. Beden-nesne, beden-kültür, nesne-kültür, beden-politika gibi kavramların ilişkilerini irdeleyerek, kültürün aslında bir bütün halinde hareket eden bir organizma olduğuna işaret ediyor. Goberin işlerinde kullandığı tüm nesnelere kendisinin ürettiği ve oldukça geniş bir üretim çeşitliliği olduğu göz önünde bulundurulursa, kendi öncüllerine ve çağdaşlarına göre farklı bir tarzının olduğu ortaya çıkacağı söylenebilir.

Kaynakça

- Kimmelman, M. (1992). “Art View; Setting One Visual Trap After Another”, <http://www.nytimes.com/1992/10/04/arts/art-view-setting-one-visual-trap-after-another.html> , (Erişim Tarihi, 17.04.2009).
- Smith, R. (1997). “Art Review: Religion That's in the Details; A Madonna and Drain Pipe Radiate an Earthy Spirituality”, <http://www.nytimes.com/1997/11/18/arts/art-review-religion-that-s-details-madonna-drain-pipe-radiate-earthly.html?pagewanted=2>, (Erişim Tarihi, 20.03.2009).
- Vogel, C. (2000). “INSIDE ART; Sculptor Chosen For Biennale”, Erişim Adresi; <http://www.nytimes.com.2000/05/19/arts/inside-art-sculptor-chosen-for-biennale.html>, Erişim Tarihi, 13.04.2009.
- Vogel, C. (2005). “'Monumental' Gobar Acquired by MoMA”, <http://www.nytimes.com.2005/05/13/arts/design/13voge.html>, (Erişim Tarihi, 23.03.2009).
- <http://www.artfact.com/site/auction-lot/untitled-10i3xo0ucy-0-m-1pxg7pxvgo>, (Erişim Tarihi, 20.03.2009).
- <http://www.artfact.com/site/auction-lot/robert-gober-b.-1954-10i3xo0ucy-0-m-yqpojj5ufj>, (Erişim Tarihi, 12.04.2009).
- <http://www.artfact.com/site/auction-lot/untitled-10i3xo0ucy-0-m-1pxg7pxvgo>, (Erişim Tarihi, 17.03.2009).
- http://www.artic.edu/aic/aboutus/pres/Gober_Judd_acquisiti.pdf, (Erişim Tarihi, 02.04.2009).
- http://www.guggenheimcollection.org/site/artist_bio_53A.html, (Erişim Tarihi, 15.04.2009).
- <http://www.lacma.org/art/BehindtheScenes12.aspx>, (Erişim Tarihi, 18.03.2009).
- http://www.moma.org/collection/browse_results.php?criteria=O%3AAD%3AE%3A2199&page_number=9&template_id=1&sort_order=1, (Erişim Tarihi, 13.04.2009).